

IMPUNEREA VENITURILOR DIN ACTIVITĂȚI INDEPENDENTE PE BAZA NORMELOR DE VENIT

Generalități

Accesul la desfășurarea activităților economice, procedura de înregistrare în registrul comerțului și de autorizare a funcționării, regimul juridic al persoanelor fizice autorizate să desfășoare activități economice precum și al întreprinderilor individuale și familiale este reglementat de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 44/2008.

Impunerea veniturilor realizate de persoanele fizice din desfășurarea de activități economice este reglementată de Titlul III - Impozit pe venit, din Codul Fiscal, aprobat prin Legea nr. 571/2003, cu modificările și completările ulterioare.

Conform prevederilor Codului Fiscal, constituie venituri din activități independente, veniturile comerciale, din profesii libere, din drepturi de proprietate intelectuală, realizate în mod individual și/sau într-o formă de asociere, inclusiv din activități adiacente. Prin venituri comerciale se înțeleg veniturile din fapte de comerț: activități de producție; activități de cumpărare efectuate în scopul revânzării; organizarea de spectacole culturale, sportive, distractive și altele asemenea; activități al căror scop este facilitarea încheierii de tranzacții comerciale printr-un intermediar, cum ar fi: contract de comision, de mandat, de reprezentare, de agent de asigurare și altele asemenea contracte încheiate în conformitate cu prevederile Codului comercial, indiferent de perioada pentru care a fost încheiat contractul; vânzarea în regim de consignatie a bunurilor cumpărate în scopul revânzării sau produse pentru a fi comercializate; activități de editare, imprimare, multiplicare, indiferent de tehnica folosită, și altele asemenea; transport de bunuri și de persoane; alte fapte de comerț definite în Codul Comercial.

Regula generală pentru impunerea veniturilor din activități independente este sistemul real, care presupune organizarea contabilității în partidă simplă, conform prevederilor Ordinului ministrului Finanțelor Publice nr. 1.040/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea evidenței contabile în partidă simplă de către persoanele fizice care au calitatea de contribuabil în conformitate cu prevederile Legii nr. 571/2003 privind Codul Fiscal.

Astfel, venitul net din activități independente se determină ca diferență între venitul brut și cheltuielile deductibile efectuate în scopul realizării de venituri. Prin excepție de la regula generală de impunere în sistem real, contribuabilii care obțin venituri din activități independente pot fi impuși și la normă de venit.

Impunerea veniturilor pe baza normelor de venit reprezintă o metodă forfetară de impunere a unor venituri prestabilite obținute din activități independente. Indiferent de cuantumul veniturilor obținute efectiv, impozitul se plătește conform normelor de venit stabilite în anul curent, pentru anul următor.

Stabilirea nomenclatorului activităților pentru care venitul net se determină pe baza normelor de venit, nivelul acestora și publicarea acestora pentru aducerea la cunoștință contribuabililor se realizează de direcțiile generale ale finanțelor publice teritoriale.

Contribuabilii care desfășoară activități pentru care venitul net se determină pe bază de norme de venit nu au obligația să organizeze și să conducă contabilitatea în partidă simplă pentru activitatea respectivă.

IMPUNEREA LA NORMĂ DE VENIT

Condiții de desfășurare a activității

Pentru impunerea la normă de venit trebuie ca:

- activitatea să se desfășoare individual, fără salariați;
- activitatea să fie cuprinsă în Nomenclatorul activităților independente pentru care venitul net se poate determina pe baza normelor anuale de venit aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor Publice nr. 1.847/2003 privind stabilirea Nomenclatorului activităților independente pentru care venitul net se poate determina pe baza normelor anuale de venit, pentru contribuabilii care își desfășoară activitatea individual potrivit prevederilor Legii nr. 571/2003 privind Codul Fiscal;

- contribuabilul să fie autorizat pentru desfășurarea activității respective conform Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale ca persoană fizică autorizată sau întreprindere individuală.

Înregistrarea la Oficiul Registrului Comerțului

Persoanele fizice care doresc să desfășoare activități economice independente au obligația să se prezinte la oficiul registrului comerțului din județul în a cărui rază teritorială au domiciliul, pentru autorizarea acestor activități, sub una din cele două forme: persoane fizice autorizate sau întreprinderi individuale. Contribuabilii au obligația să solicite înregistrarea în registrul comerțului și autorizarea funcționării înainte de începerea activității economice.

Documentele necesare pentru înregistrarea în registrul comerțului, înregistrarea fiscală și autorizarea funcționării persoanelor fizice autorizate și întreprinderilor individuale:

- carte de identitate sau pașaport, fotocopie certificată olograf de către titular privind conformitatea cu originalul;

- document care să ateste drepturile de folosință asupra sediului profesional, precum contract de închiriere, comodat, certificat de moștenitor, contract de vânzare-cumpărare, declarație de luare în spațiu sau orice alt act juridic care conferă dreptul de folosință etc. - copie legalizată;

- declarație pe propria răspundere care să ateste îndeplinirea condițiilor legale de funcționare prevăzute de legislația specială din domeniul sanitar, sanitar-veterinar, protecției mediului și protecției muncii;

- fotocopii certificate olograf de pe documentele care atestă pregătirea profesională, dacă aceasta este cerută, potrivit unor prevederi legale speciale;

- fotocopii certificate olograf de pe documentele care atestă experiența profesională, dacă este cazul.

Atenție! Pregătirea sau experiența profesională se atestă, după caz, cu documente cum sunt:

- diploma, certificatul sau adeverința, prin care se dovedește absolvirea unei instituții de învățământ;

- certificatul de calificare profesional sau de absolvire a unei forme de pregătire profesională, organizată în condițiile legii, în vigoare la data eliberării acestuia;

- certificatul de competență profesională, cartea de meșteșugar;

- carnetul de muncă al solicitantului;

- declarație de notorietate cu privire la abilitatea de a desfășura activitatea pentru care se solicită autorizarea eliberată de primarul localității respective în mod gratuit în cazul meseriilor tradiționale artizanale;

- atestatul de recunoaștere și/sau de echivalare pentru persoanele fizice care au dobândit calificarea în străinătate;

- atestatul de recunoaștere a calificării dobândite în străinătate, în afara sistemului de învățământ, orice alte dovezi care să ateste experiența profesională.

Obligații declarative

Certificatul de înregistrare, conținând codul unic de înregistrare, eliberat de oficiul registrului comerțului este documentul care atestă înregistrarea în registrul comerțului, autorizarea funcționării, precum și luarea în evidență de către autoritatea fiscală competentă. După obținerea certificatului, contribuabilul se va prezenta în termen de 15 zile de la începerea activității, la unitatea fiscală în a cărei rază teritorială contribuabilul are domiciliul, sau adresa unde locuiește efectiv, în cazul în care aceasta este diferită de domiciliu, pentru completarea și depunerea formularului 220 - „Declarație privind venitul estimat”. Prin completarea formularului 220, se optează pentru impunerea veniturilor din activități independente în sistem real sau la normă de venit.

După completarea formularului 220 și marcarea/ bifarea opțiunii pentru impunerea veniturilor realizate la normă de venit, unitatea fiscală teritorială va emite formularul 260 - „Decizie de impunere pentru plăți anticipate”, cu titlu de impozit, în care sunt stabilite plățile anticipate pentru fiecare trimestru din anul în care se realizează aceste venituri, plata efectuându-se în patru rate egale, până la data de 15 inclusiv a ultimei luni din fiecare trimestru.

Contribuabilii impuși la normă de venit care au desfășurat activitate tot anul anterior nu depun Declarația de impunere.

Excepție! Contribuabilii care au început activitatea la sfârșitul anului anterior și au depus declarații de venit estimativ în luna decembrie și pentru care nu s-au stabilit plăți anticipate, au obligația să depună „Declarația de impunere”, formular 200 la organul fiscal competent, până la data de 25 mai inclusiv a anului următor celui de realizare a venitului.

Schimbarea sistemului de impunere

Contribuabilii care au realizat în anul anterior venituri din activități independente și au fost impuși la normă de venit și care solicită organelor fiscale schimbarea sistemului de impunere de la normă de venit în sistem real vor depune declarația privind venitul estimat, formular 220, până la data de 31 ianuarie a anului următor, bifând opțiunea de impunere în sistem real. Această opțiune rămâne valabilă doi ani.

Important! Pentru contribuabilii care au optat să fie impuși pe bază de normă de venit și care anterior au fost impuși în sistem real și au avut investiții în curs de amortizare, valoarea amortizării nu diminuează norma de venit. Veniturile realizate din valorificarea investițiilor respective sau trecerea lor în patrimoniul personal în cursul perioadei de desfășurare a activității sau în caz de încetare a activității majorează norma de venit proporțional cu valoarea amortizată în perioada impunerii în sistem real.

În cazul contribuabilului impus pe bază de normă de venit, care pe perioada anterioară a avut impunere în sistem real și a efectuat investiții care au fost amortizate integral, veniturile din valorificarea sau trecerea acestora în patrimoniul personal ca urmare a încetării activității vor majora norma de venit.

Alte obligații declarative

Contribuția individuală de asigurări sociale de sănătate

Pentru veniturile din activități independente, contribuabilii au obligația să vireze trimestrial la casele de asigurări de sănătate județene, până la data de 15 a ultimei luni din fiecare trimestru, contribuția de asigurări sociale de sănătate, în cotă de 5,5% datorată de angajat, cotă aplicată la venitul net, reprezentat de norma de venit aferentă trimestrului respectiv.

În cazul persoanelor care beneficiază de o reducere a normelor de venit, cota de 5,5% se va aplica la veniturile care se supun impozitului pe venit rezultate din norma redusă. Această contribuție se plătește de persoana care le realizează.

Important! Contribuabilii impuși la normă de venit care sunt și pensionari, indiferent de faptul că plătesc sau nu contribuție pentru veniturile realizate din pensie, au obligația să plătească cota de 5,5% pentru veniturile din activități independente.

Contribuția individuală de asigurări sociale

În termen de 30 de zile de la realizarea veniturilor, contribuabilii au obligația să depună la casele teritoriale de pensii o declarație de asigurare pentru plata contribuției de asigurări sociale. Baza lunară de calcul a contribuției individuale de asigurări sociale o constituie venitul lunar înscris în declarația de asigurare. Plata contribuției se face lunar pe baza calculului efectuat și comunicat de casa teritorială de pensii din raza de domiciliu sau de reședință.

Alte precizări

La stabilirea impozitului se va aplica norma de venit de la locul desfășurării activității. Dacă un contribuabil desfășoară două sau mai multe activități, venitul net din aceste activități se stabilește pe baza celei mai ridicate norme de venit pentru respectivele activități. În cazul în care un contribuabil desfășoară o activitate pentru care venitul net se determină pe baza normelor de venit și o altă activitate pentru care venitul net se determină pe baza contabilității în partidă simplă, venitul net din activitățile independente desfășurate de contribuabil se determină pe baza contabilității în partidă simplă.

Contribuabilii sunt obligați să dețină documente privind proveniența bunurilor comercializate prevăzute în Ordinul ministrului Finanțelor Publice nr. 1.040/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea evidenței contabile în partidă simplă de către persoanele fizice care au calitatea de contribuabil în conformitate cu prevederile Legii nr. 571/2003 privind Codul Fiscal și Ordinul ministrului Economiei și Finanțelor nr. 3.512/2008 privind documentele financiar-contabile. Această categorie de contribuabili nu are obligația de a întocmi Registrul jurnal de încasări și plăți și Registrul inventar.

Utilizarea aparatelor de marcat electronice fiscale

În baza prevederilor Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 28/1999 privind obligația operatorilor economici de a utiliza aparate de marcat electronice fiscale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, contribuabilii au obligația folosirii aparatelor de marcat electronice fiscale, cu excepția activităților exonerate prevăzute la art. 2, dintre care menționăm:

- comerțul ocazional cu produse agricole autohtone efectuat de către producătorii agricoli individuali deținători de autorizație în piețe, târguri, oboare sau în alte locuri publice autorizate;
- serviciile de alimentație publică efectuate în mijloace de transport public de călători;
- comerțul cu amănuntul prin comis-voiajori, precum și prin corespondență, cu excepția livrărilor de bunuri la domiciliu efectuate de magazine și unitățile de alimentație publică, pe bază de comandă;
- serviciile de instalații, reparații și întreținere a bunurilor, efectuate la domiciliul clientului;
- efectuarea lucrărilor de construcții, reparații, amenajări și întreținere de locuințe;
- vânzarea de ziare și reviste prin distribuitori specializați.

Obligații privind TVA

Întrucât și persoanele fizice care desfășoară activități independente și sunt impuse la normă de venit pot intra sub incidența prevederilor din Codul Fiscal referitoare la TVA, menționăm mai jos câteva obligații ce le revin în calitate de plătitori de TVA

Conform prevederilor Codului Fiscal, este persoană impozabilă din punct de vedere al TVA, persoana care desfășoară de o manieră independentă și indiferent de loc, activități economice (respectiv activitățile producătorilor comercianților sau prestatorilor de servicii, inclusiv activitățile extractive, agricole etc.). Contribuabilii care realizează venituri din activități economice sunt scutiți de plata TVA-ului până la plafonul de 35.000 euro la cursul de la data aderării la UE (1 euro - 3,3817 lei). Depășirea acestui plafon presupune obligația înregistrării acestora ca plătitori de TVA la organul fiscal pe teritoriul căruia își desfășoară activitatea.

Pentru a urmări realizarea plafonului, contribuabilii trebuie să conducă evidența bunurilor achiziționate și a celor livrate prin întocmirea Jurnalului pentru cumpărări și a Jurnalului pentru vânzări, obligație prevăzută la pct. 62, alin.1 din Hotărârea Guvernului României nr. 44/2003, normă dată în aplicarea art.152 din Codul Fiscal. În termen de 10 zile din luna următoare celei în care s-a depășit plafonul, contribuabilul are obligația de a solicita înregistrarea în scopuri de TVA. Ulterior înregistrării ca plătitor de TVA contribuabilul trebuie să respecte prevederile Titlului VI - Taxa pe valoarea adăugată - din Legea nr. 571/2003 privind Codul Fiscal, cu modificările ulterioare. De asemenea, când intenționează să efectueze o achiziție intracomunitară de bunuri înainte de a se fi înregistrat ca plătitor de TVA conform art. 153 din Codul Fiscal, iar valoarea achiziției depășește 10.000 euro trebuie să solicite înregistrarea ca plătitor de TVA pentru achiziții intracomunitare conform art. 153 indice 1 din Codul Fiscal, să plătească TVA și să depună Decontul special de TVA, formular 301.

Contribuabilii sunt obligați să se înregistreze ca plătitori de TVA, conform art. 153 indice 1 din Codul Fiscal, și în cazul în care prestează sau achiziționează servicii intracomunitare conform art. 133 alin. 2 din Codul Fiscal.

Important! Contribuabilii înregistrați în scopuri de TVA, conform art. 153 sau 153 indice 1 din Codul Fiscal, au obligația să se înscrie în Registrul Operatorilor Intracomunitari înainte de a efectua livrări/achiziții intracomunitare de bunuri respectiv prestări/achiziții de servicii intracomunitare.

Corectarea normelor de venit

În cazul în care un contribuabil desfășoară o activitate independentă pe perioade mai mici decât anul calendaristic, norma de venit aferentă acelei activități se corectează astfel încât să reflecte perioada de an calendaristic în care a fost desfășurată activitatea respectivă.

La stabilirea coeficienților de corecție a normelor de venit se au în vedere următoarele criterii:

- vâdul comercial și clientela;
- vârsta contribuabililor;
- timpul afectat desfășurării activității;
- starea de handicap sau de invaliditate a contribuabilului;

- *dacă activitatea se desfășoară într-un spațiu proprietate a contribuabilului sau închiriat; dacă realizarea de lucrări, prestarea de servicii și obținerea de produse se realizează cu material propriu sau al clientului;*
- *dacă folosește mașini, dispozitive și scule, acționate manual sau de forțe motrice;*
- *alte criterii specifice.*

Diminuarea normelor de venit ca urmare a îndeplinirii criteriului de vârstă a contribuabilului se operează începând cu anul următor celui în care acesta a împlinit numărul de ani care îi permite reducerea normei.

Corectarea normelor de venit pentru contribuabilii care au și calitatea de salariat sau își pierd această calitate se face începând cu luna următoare încheierii/desfacerii contractului individual de muncă.

Venitul net din activități independente, determinat pe bază de norme anuale de venit, se reduce proporțional cu perioada de la începutul anului și până la momentul autorizării din anul începerii activității respectiv perioada rămasă până la sfârșitul anului fiscal, în situația încetării activității, la cererea contribuabilului.

Pentru contribuabilii impuși pe bază de norme de venit, care își exercită activitatea o parte din an, venitul net aferent perioadei efectiv lucrate se determină prin raportarea normei anuale de venit la 365 de zile, iar rezultatul se înmulțește cu numărul zilelor de activitate.

Contribuabilii care, în cursul anului fiscal, nu mai îndeplinesc condițiile de impunere pe bază de normă de venit vor fi impuși în sistem real de la data respectivă, venitul net anual urmând să fie determinat prin însumarea fracțiunii din norma de venit aferentă perioadei de impunere pe bază de normă de venit cu venitul net rezultat din evidența contabilă.

Înteruperea activității

Pentru întreruperile temporare de activitate în cursul anului, datorate unor accidente, spitalizării și altor cauze obiective, inclusiv cele de forță majoră, dovedite cu documente justificative, normele de venit se reduc proporțional cu perioada nelucrată, la cererea contribuabililor.

În situația încetării activității în cursul anului, respectiv a întreruperii temporare, persoanele fizice autorizate și întreprinderile individuale sunt obligate să se prezinte la Oficiul Registrului Comerțului pentru depunerea unei cereri în acest sens. După obținerea dovezii de suspendare sau de încetare a activității, contribuabilii se vor prezenta în termen de 5 zile, la organele fiscale în a cărei rază teritorială au domiciliul, sau adresa unde locuiesc efectiv, în cazul în care aceasta este diferită de domiciliu, pentru înștiințare și depunerea formularul 220 completat cu veniturile și cheltuielile realizate până la momentul încetării sau întreruperii activității.

*

Baza legală: Titlul III - Impozit pe venit și Titlul VI - Taxa pe valoarea adăugată din Legea nr. 571/2003 privind Codul Fiscal cu modificările și completările ulterioare; Hotărârea Guvernului nr. 44/2004 privind Normele Metodologice de aplicare a Legii nr. 571/2003 privind Codul Fiscal; Ordonanța de Urgență a Guvernului 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale; Ordinul ministrului Finanțelor Publice nr. 1.847/2003 privind stabilirea Nomenclatorului activităților independente pentru care venitul net se poate determina pe baza normelor anuale de venit pentru contribuabilii care își desfășoară activitatea individual potrivit prevederilor Legii nr. 571/2003 privind Codul Fiscal; Ordinul ministrului Finanțelor Publice nr. 1.040/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și conducerea evidenței contabile în partidă simplă de către persoanele fizice care au calitatea de contribuabil în conformitate cu prevederile Legii nr. 571/2003 privind Codul Fiscal; Ordinul ministrului Economiei și Finanțelor nr. 3.512/2008 privind documentele financiar-contabile; Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 28/1999, privind obligația operatorilor economici de a utiliza aparate de marcat electronice fiscale republicată, cu modificările și completările ulterioare.